

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 14 (276)

9. aprillil 1927 a.

VII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas Mk. 1000.—
 poolaastas „ 500.—
 veerandaastas „ 250.—
 Siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
 aastas Mk. 800.—
 poolaastas „ 400.—
 veerandaastas „ 200.—

Üksik number maksab Mk. 25.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Avatud k. 1/29—1/30. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Mk. 4000.—	1/4 lehek. Mk. 1000.—
1/2 „ „ 2000.—	1/8 „ „ 500.—
1/3 „ „ 1350.—	1/16 „ „ 250.—

Tunnistuste kaotuste kuulutused Mk. 100.—
 Lehe eesküljel 75^oo, tekstis 100^oo kallim.

Aadressi muutmise 30 mk.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543.

Sisu: 1) A. Kann, Tsiivilnõue kriminaalprotsessis. 2) Mõnd otsitavate isikute leidmisest. 3) End-politseinõunik J. Kuus. 4) Koosseisude vähendamisest Prantsusmaal. 5) Korrariikumiste ärahoidmisest teenistusest vabastatud sõdurite *kojusaatmisel*. 6) *Hallinga-Kaelase* rajooni konstaabel J. Miil †. 7) Ametlik osa. 8) Väljamaalt. 9) Kuulutused.

Ilmus trükisist Administratiiv- ja finantsteaduste käsiraamat.

Käsiraamat politseile.

Toimetanud õigusteadlane E. Mets,
 politseikooli direktor.

Hind Mk. 350.

Siseministeeriumi ja temale alluvate asutuste
 ametnikkudele Mk. 300.

Saadaval

„Eesti Politseilehe“ talituses.

Tsiviilnõue kriminaalprotsessis.

Aleksander Kann.

Vene aegadest päritolevad ja meil maksvad kohtumäärustikud kriminaalprotsessi alal põhjenevad prantsuse süsteemil, mis selles seisab, et kriminaalkuriitõöst oleneva tsiviilnõude asjas on alal hoidunud eraõiguslik iseloom.

Millega seletada, et asi, mis õigupoolest tsiviilkohtu korras peaks lahendamata, kandub kriminaalkohtusse; teiste sõnadega, kuidas mõista, et kriminaalkohus muutub korraga teatavas mõttes segakohtuks? Seda asjaolu põhjendatakse sellega, et mõlemad kohtud teenivad õiguse mõistmist ja aluseks, millest tekib nõudmine, on ikka süütegu oma järelustega. Puhtpraktilisest seisukohast asja peale vaadates tekiks kohtu asjaajamises pikaldane asjakäik, kui mõlemad kohtud niisuguseid asju harutaksid eraldi. Arvatakse, et tsiviilnõudmine, mille aluseks kuritegu, leiab toetust avaliku süüdistaja, prokuröri poolt, kes kuriteo läbi saadud kahju selgitamiseks aitab suuresti kaasa. Teiselt poolt leitakse, et ka kahjukannataja, kes asjast väga huvitatud, osa võttes kriminaalprotsessist, on suureks toeks kohtule. Ühendatud protsessil on olemas aga ka oma vastased. Leitakse nimelt, et tsiviilnõude ühendamine kriminaalprotsessiga on kunstlik ja vägivaldne, kuna mõlemad asjad üksteisest järsku lahku lähedaval materjaalõiguse suhtes.

On ka riike olemas, kus ei lubata tsiviilkohtu alla kuuluvaid asju kriminaalkohtu korras harutada. Puhtal kujul kriminaal- ja tsiviilprotsessid on olemas Inglismaal ja Hollandis. Saksamaal lubatakse ainult kehaliste vigastuste läbi saadud kahju asjas tsiviilnõudega esineda kriminaalkohtus, muidu jääb aga seal nõudeasjade harutamine tsiviilkohtu hoole.

Ühendatud protsessi kasuks kõneleb suurem osa riike. Kuna meil prokuröri ülesanne seisab selles, et süütegu selgitada ja tarbekorral toetada, leidub teiste maade seadusandluses isegi normid, mis kirjutavad ette avaliku süüdistuse esitajale koguni tsiviilnõuet ja selle ulatust selgitada ja seda toetada (Norras, Austrias).

Milles seisab käesoleva küsimuse kvintessents? Selles, et kriminaalõiguse järele on vastutus puhtisiklik (kr. kp. s. § 15), s. o. vastutab ainult see isik, kes kuri- või väärteo on saatnud korda. Tsiivilseadus täiendab seda põhimõtet sellega, et igaüks, kes süüdlane leitakse olevat

süüteo, peab sellest tekkiva kahju tasuma. Kuid siis, kui keegi süüteo läbi saab kahju, laieneb kahjusaaaja soovil ka kriminaalkohtupidamise kord oma piirides. Ta lubab vastutada tsiviillasjas neid, kes ise vahenditult ei ole süüdi kolmanda isiku poolt kordasaadetud kuriteos, mis tingitud tsiviilnõude iseloomust. Seega tungib kriminaalkohtupidamise korrasse kõrvaline ja iseseisev element tsiviilnõude ex delicto näol, mis isegi siis jääb püsima uue nõude näol tsiviilkohtus, kui kriminaalsüütegu ära langeb. On ka võimalik (kr. kp. s. § 31), et süüdmõistev otsus jääb tegemata, aga tsiviilnõue võib sama kriminaalkohtu poolt rahuldatud saada. Seda tuleb muidugi mõista nii, et kui kriminaalkohus mõistab õigeks kohtualuse süüteo tundemärkide puudusel, siis arusaadavalt ka tsiviilnõude ex delicto küsimus langeb ära kriminaalkohtupidamise korra järele; tunnustab aga kriminaalkohus süüteo sündmuse, fakti ja ühtlasi ka seda, et nimelt kohtualune on see isik, kelle läbi kahju on saanud kahjukannataja, on ta, kriminaalkohus, kohustatud tsiviilnõude küsimust harutama, mis ka sel korral on kohtule sunduslik, kui kohtualune mõistetakse priiks mõnel muul põhjusel (vaimuhaiguse ja iganemise pärast, või kui kohus asja armuandmise või amnestia põhjal lõpetab).

Mis puutub tsiviilkohtusse, siis ei jää see oma täielise iseseisvuse juure. Tekib asja harutusel tsiviilkohtupidamise korra juures küsimus kriminaalvastutusele võtmisest, jäetakse asi pooleli ja läheb lahendamiseks kriminaalkohtusse. Ja niisugune kord on paratamatu maksva seaduse järele, seni kui asi, millel süüteo tundemärgid, pole lahendatud lõpulikult kriminaalkohtu poolt. Kui nõudja on heaks arvanud oma tsiviillasja, mis kriminaalalusega ühenduses, kriminaalkohtupidamise korras lahendada, kaotab tsiviilkohtus õiguse seda asja hoopis harutusele võtta; ei soovi ta küsimust kriminaalkohtu otsustada anda, pöördub ta pärast kriminaalaluse lahendamist uuesti tsiviilkohtu poole tagasi ja poolelijäänud asi võetakse siin uuesti harutusele (kr. kp. s. § 7 ja ts. kp. s. §§ 5, 6 ja 54). Sellest korrast on tehtud erand ainult kahel juhtumisel. Nimelt võib nõudja asja, kui selles leiduvad süüteo tundemärgid, harutamise jätkamiseks nõuda tsiviilkohtus, kui esildab tõenduse

et sama asi on kriminaalkohtu poolt pooli jäetud vaimuhaiguse tõttu (§ 356) või jälle juhusel, kui kostja vara hooldamisele on määratud tema ülesleidmatuse tõttu (§§ 846 ja 851).

Tekib küsimus, millistel tingimustel ühendub tsiviilnõue ex delicto kriminaalprotsessiga? Siin on loomulikult oma piirid. Nii ei luba seadus iga tsiviilasjaga, mis kuriteoga on seotud, pöörduda ühe või teise kriminaalkohtu astme poole, igal ajal ja igal tingimusel. Esinemine nõudeasjaga kriminaalprotsessis on seotud nõudehinnaga (§ 34 p. 2, § 1289 p. 2 ja § 60 lisa I § 2, 15. juuni 1912 a. sead. märk.), s. o. asi, mis muidu rahukohtunikule alluks kriminaalkorras, allub rahukogu I astmele, kui kahjutasu tõuseb üle 100.000 marga. Pealegi peab tsiviilnõue kriminaalkohtule õigel ajal, s. o. (kr. kp. s. § 7) üks päev enne kohtuistungit esildatud olema. Eesti ajut. valitsuse sead. 20. jaan. 1919. a. järele ei või rahukohtunik muuseas samas seaduses loetletud vähemates asjades käskotsusi teha, kui neis asjus on esitatud tsiviilnõudmine. Sellest üldreeglis, mille järele kahjukannataja võib kahjutasu nõuda oma äranägemise järele, kas tsiviil- või kriminaalkorras, on olemas erandeid. Nii võib kriminaalkohtu poolt õigeksmõistetud kahjutasuga, mis tingitud alusetast süüdistuse tõstmisest, esineda ainult kriminaalkohtus (§§ 32, 121, 780, 784). On aga veel teine erand, mis lubab tsiviilnõudega esineda ainult tsiviilkohtus: kui asi on lõpetatud kriminaalkohtus.

Küsimuse juure üle minnes, kes on tsiviilnõudja kriminaalprotsessis, tuleb peatuda kr. kp. s. § 6 juures, mis iseenesest on selgusetu. Nimelt lausub see §: tsiviilnõudjaks tunnustatakse isik, kes on süüteo läbi kannatanud ja kes avaldanud tsiviilnõude kriminaaltoimetuse kokkuseadmisel, kellel aga puudub erasüüdistaja õigused.

Kõige pealt seletatakse siin, et õiguse subjekt tsiviilnõudes ex delicto on isik, kes tähendatud süüteo kordasaatmise tõttu on saanud kannatada. Sellepärast tekib küsimus, keda pidada kahjukannatajaks. Selle kohta annab seletuse kr. kp. s. §§ 3 ja 42: eraisikud, kes süüteo läbi

on saanud kannatada materiaalselt, võivad esineda süüdistajatena kriminaalkohtus. Edasi seisab § 6., erasüüdistaja ei ole see isik, kes võiks toetada süüdistust kriminaalkohtus. Kuid see paragrahvi lause on juriidiline nonsens, sest juhtub sageli, et erasüüdistaja osutub ühtlasi ka kahjukannatajaks. Näiteks, võtame rhk. tr. s. § 142, kus jutt omavolist ja erakaebaja esineb alatasa ühehoobiga tsiviilnõudjana ja erasüüdistajana. Edasi peab tähendama, et iga kahjukannataja ei või esineda tsiviilnõudjana, sest on juhtumisi, kus teatav isik loetakse seaduse järele küll kahjukannatajaks, tegeliselt ei ole aga saanud ainelist kahju, ja kellel puudub sellepärast tsiviilnõude õigus (§§ 3, 42, 297, 303). Seda kahju, mis õigustab kahjukannataja kriminaalkohtus esinema kahjusaajana, ei tule mõista kitsas materiaalses mõttes, vaid selle all tuleb mõista ka muid kahjusid, nagu seda, näiteks, vene senat 1872. a. nr. 178 all seletanud, mille järele kuulub kahjukannatajate hulka ka naaber, kelle kõrvale on maja ehitusmääruste vastaselt ehitatud ja kes ei ole saanud vahenditult mingisugust kahju kitsas ainelises mõttes.

Kuid kõik need isikud, kes võivad tsiviilnõudjad olla, peavad ilmingimata olema teovõimelised. Mis puutub maksujõuetusse, siis kuulub teovõime konkursivalitsusele, olgugi, et nende teovõime on piiratud niipalju, kui küsimus puutub nende varandusse, kuna aga nende auhaavamise ja teistes analoogilistes asjades säilivad nad teovõime.

Tsiviilnõudjate all, kes kriminaalprotsessis tsiviilnõudega võivad esineda, tuleb mõista mitte ükski kahjukannatanuid vahenditult, vaid ka neid, kes võivad kaudselt saada kahju. Nii suguste hulka kuuluvad pärijad, tsiviilnõudjate volinikud jne. Kahjukannatajate tsiviilnõudeid ex delicto kriminaalkohtu korras võivad esildada kõrvalised isikud vanutatud ja isegi eraadvokaatide näol; juriidiliste isikute suhtes, kui nad kahjukannatajad, on isegi sunduslik, et nende huvides esineksid volinikud (senati seletus 1892. a. nr. 59). Edasi võivad esineda ka mitu tsiviilnõudjat, ka siis, kui nende huvid erineksid üksteisest. (Järgneb.)

Mõnd otsitavate isikute leidmisest.

Antud juhatuskirja alusel 27. IV. 1926 esitavad politseikomissarid prefektile iga kuu 5. päevaks aruande selle üle, kui palju otsitavaid on leitud eelmise kuu jooksul ja missuguste konstaablite poolt. Konstaablid omakorda on kohustatud iga paari nädala järele otsitavate üldnimekirju võrdlema vallavalitsustes peetavate elanikkude registreerimise raamatutega, ja kui selgub, et keegi otsitavatest on asunud elama rajooni piirkonda, siis peab isiku areteerima või jaoskonna komissarile ette kandma, nõnda kuidas nõuab otsimiskiri.

Praeguse korra juures politseikomissar, saades konstaablilt esitist otsitava leiut üle, teadustab viibimata isiku otsimist alustanud asutusele ning ühtlasi teeb teadaande otsimistoimkonnale, kes lõpetab otsitava otsimise. Otsimist alustanud asutus saadab tarvilise nõudepaberi välja, kuid vahepeal võib otsitav asuda hoopis teise komissari piirkonda elama, ilma et tema lahkumisel avaldaks kellelegi oma uue elukoha asupaika. Sarnasel korral pannakse kirjavahetus rändama, ja otsitav jääb uuesti leidmatuks. Otsimistoimkond ei tea sellest midagi. Kuigi otsitav uues elukohas laseb enese registreerida, jääb tema nimekirju võrdleva konstaabli poolt leidmatuks, sest otsimistoimkond, saades eelmisest otsitava elukohast teadaande, lõpetas isiku otsimise üleriiklikult. Nõudepaber rändab mõne aja ja politseiasutus on sunnitud paberi täitmatult tagasi saatma otsitava mitteleidmisel ning nõudeasutus peab uuesti esinema uue üleriikliku otsimise korralduse palvega.

Otsimise alal hoolega töötajad ametnikud loomulikult püüavad otsimistoimkonnale viibimata teadustada otsitavate leiust, jättes arvestamata asjaoluga, et täitmise ajaks võib isik piirkonnast lahkuda ja paber jääb seisma. Ja praeguse juhatuskirja alusel ei tohigi pikemalt otsitava leiust toimkonda teadustamata jätta, sest kui isiku uuest elukohast teadaanne tehakse, siis nõutakse seletusi juurdluste näol, missuguse ametniku süü läbi jäi eelmistel elukohtadel tagaotsitav leidmatuks. Energiused ametnikud väärivad autasu, kuna loiud karistust. (Juhatuskirja § 8.)

Uus otsimise korraldus on salgamata ametnikke virgutanud hoolsale otsimistööle, tagajärjed on silmnähtavad, võrreldes kaosega, milline valitses otsimiskirja-

de rägastikus paar aastat tagasi, kuid kuulus veel mõningaid parandusi teha, sest asja tähtsus väärrib mõtete avaldamist. Kas ei oleks vastuvõetav järgmine juhatuskirja täiendamine?

1. Kui leitakse otsitav isik, kelle areteerimist nõutakse, siis viibimata, kas võt telefoni teel, viimase kohta otsijalt asutselt täitepaber või käsk välja nõutada, et võiks isiku areteerida, sest eksitused võivad ka olla otsimise korraldustes ja areteerimise käskudes. Vahepeal, võib olla, on isik siiski oma asja õiendanud. Saades tarvilise korralduse, võetakse isik vahit alla ja teadustatakse sellest toimkonnale, kes otsimise lõpetab.

2. Kui leitakse otsitav isik — maksuvõlglane, siis maksuametilt kõige pealt nõudekiri välja nõuda, kui ei ole summa otsimiskirjas tähendatud ega isikul kvüitungi maksutasumise üle ette näidata, kuid otsimistoimkonnale otsimise lõpetamise otstarbeks teadaannet veel mitte saata. Teadaanne ainult siis saata, kui maksuvõlg juba nõutud ehk kirjavahetus, mis otsijalt asutselt saadud, lõpulikult täidetud.

3. Kui otsitav isik on enim tema kohta käiva kirjavahetuse kättesaamist teise konstaabli piirkonda läinud ehk läheb ära maksunõudmise aja jooksul ja kui tema uus elukoht on teada, siis loomulikult saadetakse nõudekiri alluvuse järele vahetuks täitmiseks, ilma et sellest veelgi pruugiks otsimistoimkonnale teatada. Täidab uues elukohas politseikomissar ehk konstaabel otsitava kohta kirjavahetuse, siis teadustab viimane sellest otsimistoimkonnale otsimise lõpetamise otstarbeks.

4. Kui otsitav isik, lahkudes ühest elukohast teise, ei teadusta politseile ega vallavalitsusele, kuhu nimelt lahkub, ja kui isik uues elukohas registreerub ja konstaabel elanikkude nimekirju võrdleb, siis leiab ta otsitava. Oma leiust teadustab konstaabel harilikus korras ja teadaanne läheb komissari kaudu otsimist alustanud ametasutusele. Viimane näeb, et maksunõudmine on juba teatud jaosk. komissarile täitmiseks saadetud ja saadab otsitava uuest elukohast saadud teadaande oma nõudekirjale lisaks. Nõnda on võimalik nõudekirjale kiirelt uut käiku anda ja otsitavat tabada, ilma et pruugiks otsimist lõpetada ja uuesti alustada.

5. Kuuaruannetes prefektile võiks otsitavate isikute leidmise üle arvulisi teateid siiski esitada, sest need saadetakse otsimistoimkonnale ja näitavad, kuidas üks või teine ametkond on töötanud otsimise alal. Kuid aruannetes peaksid otsitavad nimepidi ja numbrite järgi näidatud olema, sest nende järele oleks omakorda otsimistoimkonnal võimalus kontrolleri-da, kus või kudas nimelt on üks või teine otsitav leitud ja nähtud.

Lõpuks oleks soovitav, et iga politseikomissar aasta jooksul oma revideermiskäikudel ka isiklikult võrdleks otsitavate nimekirju elanikkude nimekirjadega vallamajades. Kui peaks selguma, et mõne ametniku piirkonnas otsitavad võivad vabalt elada, siis oleks kõlbline alus ametnikku karistada hooletuse eest nimekirjade võrdlemisel. Praeguse korra järgi süüdlaste selgitamise juurdused ei paljasta tõsiseid süüdlasi. Hääl.

Endine politseinõunik

J. Kuus.

Kauaaegne kriminaalpolitsei peavalitsuse ülem, politseinõunik **J a k o b K u u s** määrati ühenduses koosseisude vähendamiseks Viljandi kriminaalkomis-sariks.

Koosseisude vähendamisest Prantsusmaal.

Kuna meil praegu suuremad ametasutuste koosseisude vähendamised seljaga, eriti veel politseis, pole huvitusest pilku heita koosseisude kokkutõmbamisele teistes riikides. Ametnikkude arvu vähendamine on saanud üheks tähtsaks Euroopa riikide valitsuste ülesandeks, sest maailmasõja tagajärjel on Euroopa jäänud vaeseks, riikide eelarved on kooramatud kõiksuguste suurte väljaminekutega, kusjuures sissetulekute osa väheneb alatasa. Praegusel silmapilgul võib vist ainult Ameerika enesele lubada koosseisude suurendamise luksust ning nähtus, et politseinikkude arvu suurendatakse tunduvalt, nagu see sündis hiljuti New-Yorgis, on haruldaseks meie päevil.

Kuni 10. septembrini l. a. oli Prantsusmaal 385 abiprefektuuri. Tähendatud

päeval astus jõusse tolleaegse ja praeguse prantsuse peaministri Poincaré poolt ettevõetud ametnikkude arvu ja ametkohtade arvu vähendamine. Esimeseks kokkuvõtmise programmi sammuks oli 106 abiprefektuuri likvideerimine, siis 70 prefektuuri sekretariaadi ja 228 kohtuasutuse sulgemine. Prantsusmaa ametasutuste arv ning koosseisud on alati olnud võrdlemisi suured. Juba mitmed valitsuse juhid enne Poincaré'd otsustasid ametnikkude arvu vähendada, ilma et sellest oleks tulnud midagi välja: tehti siin ja seal katsed, enamalt jaolt ebaõnnestusid need katsed ning kõik jäi enam-vähem vana viisi. Uus likvideerimine oli raskeks hoobiks ametnikkude perele ja kodanikkudele. Kuna varem iga vähendamise katse peale vaadati külmave-

reliselt ja isegi teatud huumoriga, kadus see humor otsekohe peale Poincaré esimeste sammude. Kui üks tuntuimaist võidusõiduhobuste pidajaist, Moulines, küsis jõeiklubilt luba oma kuulsale ja võidurikkale hobusele „Sous-Préfet“ panna nimeks „Préfet“, ei naernud keegi enam selle nalja üle. Kõiksugused arvurikkad ametasutused ja kohtud väikestes omavalitsuste üksustes ei vastanud küll sugugi tegeliste nõuetele ja aitasid omalt poolt ainult kaasa kaebajate ja kohtuskäijate arvu asjata tõsta, kuid ametnikkude elu oli nii lähedalt seotud kodanikkude eluga just väikestes omavalitsuste üksustes, et vähendamine ja kokkutõmbamine tundus kõigile raskena.

Väikestele provintslinnadele oli iseloomustav suur ametnikkude arv, kes harilikult said vähe palka ja kellel oli tööd vähe. Pont l'Éviques linnakeses, näiteks, kus on 3000 elanikku, oli ligikaudu 500 ametnikku, s. o. üks kuuendik kodanikkudest teenis nüüd likvideeritud abiprefektuuris ja kohtus! Ja on arusaadav, et ametnikkude kadumisega kannatas see linn katastroofiliselt: ei jäänud üksi ära igaõhtused kaardipartiid, nagu tähendab C. Benedek oma ülevaates prantsuse kokkuhoidmise poliitika kohta, kadus ka ainus suurem restoraan, kuid mis tõsiselt tähtis: üürihinnad langesid, kauplused pidid sulgema omi ukseid jne., ühe sõnaga linna ähvardas üldine pankrottijäämine. Ja sellepärast on arusaadav, et nimelt väikestes omavalitsuste üksustes on märgata rahulolematust kokkuhoidmise poliitikaga. Paljus kohis lahkusid linnavalitsused ametist protestina uuenduste vastu, ning üldist pahameelt tõstis veel see asjaolu, et väikesed naaberlinnad harilikult tülitsevad üksteisega ja et (umbes kaks-kolmandikku ametasutustest jäi alles) ühte linna jäeti administratiivne aparaat ning teise mitte. Iseenesest on arusaadav, et sarnase suure reformi juures ei pääse mööda ülekohtu tegemisest, see aga valas just õli tulle.

Kõige suuremat rahulolematust reformiga avaldasid kohtukirjutajad, nõnda nimetatud greffiers, ning neil igatahes oli omamoodi õigus. Asi seisab nimelt selles, et Prantsusmaal valitseva olukorra tõttu ostavad kohtukirjutajad enesele selle koha suure summa eest. See „prix de chancellerie“ on küll kindel maks, mida kantakse raamatutesse ja mida kontrollitakse, tegeliselt

aga maksab iga kohtukirjutaja, kui tema tahab sellele kohale astuda, kaheksa kuni kümme korda rohkem, kui on nähtud ette, ning selle summa omandab eelkäija. Nii et greffiers nurinast saab aru: nemad ei olnud uue olukorraga samuti rahul, kui kaupmees, kelle firma äkki kustutatakse ametasutuste poolt äride nimekirjast, ilma et kaupmees oleks milleski süüdi. Kõigel sellel on veel juures poliitiline maik: vähendamiste all kannatajad provintslinnade advokaadid olid ja on samuti nagu kohtukirjutajadki kõige suuremad ja truimad kuningriigi poolehoidjad. Sellega on vist ka seletatav see iseenesest võõrastav asjaolu, et varsti, peale koosseisude kokkutõmbamiste teostamist, suurenes parlamendis arupärimiste arv ja need arupärimised tulid enam-vähem kõik äärmiselt paremalt tiivalt ning käsitasid alati üht ja sama ainet: ametnikkude suurearvulist vähendamist.

Suurearvuline ametnikkude vähendamine viidi läbi hiljuti peale Prantsusmaal veel Saksamaal ning Austrias. Koosseisude vähendamine Prantsusmaal aga näitab hoopis teist pilti kui mujal. Poincaré alustas ametnikkude arvu vähendamist õieti enne, kui parlament oli tema ja ta kabineti kinnitanud ametisse. Siinkohal peab märkima, et Prantsusmaal ei ole ministri abide instituut see, mis ta on meil. „Sous-Secrétaire d'Etat“ on samuti nagu minister ise poliitiline juht, tema kuulub poliitilisse erakonda, on pea alati parlamendi liige ning ühes ministri lahkumisega ametist peale umbusalduse avaldamist parlamendis lahkeb ka ministri abi. Poincaré ei võtnud ametisse, s. o. ei esitanud parlamendile valitsuse ametissekutsumisel ministri abiseid, millega tema muuseas pahameelt äratas nende edasipüüdvate poliitikategelaste seas, kes ennast juba tundsid tulevaste ministri abidena. See mõte: koosseisude vähendamisega algust teha kõrgemate ametnikkude peres oli muidugi mõista kasutoov, osav, kuid õige odav võte: ning edaspidi rõhutas Poincaré alati, kui tõsteti nurinat alamate ametnikkude liigjõu vähendamise üle, et tema olevat algust teinud just kõrgemate ametnikkudega. Poincaré põhimõtteks oli koosseisude kokkutõmbamisel: võimalikult vähendada mitte ainult üksikuid ametnikke vaid likvideerida terveid asutusi või vähendada mitu asutust ühte.

Koosseisude vähendamise alustamises Prantsusmaal kõneldakse järgmist: ühe

ilusal päeval nähti prantsuse välisministeeriumi minevat üht kinnasteta ameeriklast pehme kübaraga (mis kõik ei vasta hästi vanadele traditsioonidele), kiuvetunud näoga. See ameeriklane oli Andrew W. Mellon, Ameerika Ühisriikide rahaminister, inimene, keda tunneb ja kardab terve maailm, kes omal ajal seadis joone oma kodumaa finantsseisukorra halastamatu koosseisude kokkutõmbamise abil. Energiiline ametnikkude ja ametasutuste arvu vähendamine Prantsusmaal sai alguse sellest päevast, mil Ühisriikide rahaminister ajas pikemat juttu prantsuse välisministriga.

Peale abiprefektuuride ning kohtuasutuste likvideerimist asuti mitmesuguste provintslinnade asutuste kaotamisele, millele järele ammu enam polnud tarvidust, tänu raudteele ning telegraafiale. Posti-, samuti ka telegraafivõrk uuendati täieliselt, ning selle tagajärjel kadusid paljud postiasutused külades ja ka linnades, kus nii-kui-nii oli vähe tegemist ja mis muutusid täitsa üleaurusteks peale tähendatud võrkude reorganiseerimist. Samal ajal viidi läbi uuendus, mille tagajärjel jäi ära hulk paberiraiskamist ametasutuste vahel, kohtuprotsesse ning kirjavahetusi. Kuna varem oli iga väike karistus, mis määrati liig suure kiirusega sõitvale autojuhile või keelatud kohal suplevale kodanikule ning kalaõngitsejale, keerulise kohtuprotsessi algatajaks, otustati anda sellele ametnikule, kes sarnase üleastumise teeb kindlaks ja selle üle seab kokku protokolli, õigusi otsekohe rahatrahvi sisse nõuda ja vastu võtta. Suletati ka terve rida vangimaju, mida rahva suus kutsuti lõbusateks vangimajadeks selle tõttu, et neis ei nähtud aastate jooksul ühtki vangi. Vangimajad olid juba kord olemas, sellepärast oli vaja palgata nende jaoks ametnikke ning keegi ei tulnud enne Poincaré'd mõttele likvideerida neid täitsa otstarbetuid asutusi. Edasi asuti koolide arvu vähendamisele. Arvesse võeti muidugi ainult neid kooli, kus mõni tosin õppejõude hoolitsesid mõne koolilapse hariduse eest.

Kõigi sarnaste nähtuste selgitamiseks peab märkima, et elanikkude arv prantsuse provintsidest kahaneb alatasa, millega siis seletatav, et vangimajades pole aastate jooksul vange, et suurtes koolides käivad ainult mõned üksikud lapsed, et kohtutel pole kuude kaupa harutada ühtki asja, et paarituhande elaniku jaoks te-

gutseb suure koosseisuga prefektuur. Ametasutused, millel oli omal ajal tähtsus, kaotasid selle tähtsuse aastakümnete jooksul, kuid tegevus neis kestis edasi, s. o. peeti ametnikke ning tehti mingisugust tööd, millest ei olnud kellelgi tulu ega kasu. Juba kauemat aega nõudsid mõned prantsuse poliitikamehed ametasutuste suurejoonelist ümberkorraldamist, selle küsimuse üle vaieldi mitmel puhul parlamendis, tehti projekte ning kaitsti neid, kuid asi ei nihkunud edasi. Riigi rahalise kitsikuse tõttu lahendati see, nagu näis, ülepääsematute raskustega seotud küsimus mõne nädala jooksul. Väikeste ametasutuste likvideerimisel on ka veel teisest küljest suur tähtsus, sellega käib kaasas — ja peabki käima — suuremate provintskeskkohtade ametasutuste tähtsuse ning mõju tõusmine, tegevuse laienemine. Sellega käib siis käsikäes administratsiooni detsentraliseerimine ja just viimasele nähtusele pannakse Prantsusmaal suuri lootusi; sest seniajani oli võim keskkohal ning keskkohad olid alatasa muutuva parteipoliitilise mõju all, mis loomulikult halvas ametasutuste tegevust.

Kõik need vähendamised näitavad, missugust hoolt kanti üleauruste ametnikkude eest seniajani. Ei saa sarnast koosseisude vähendamist võrreldagi sellepärast ametnikkude arvu vähendamisega sel kujul, nagu see meie juures läbi viidud, kus iga ametniku lahkumisega tuleb tööd juure ülejäänuille. Olgu lõpuks toodud veel mõned näited, mis samuti elavalt valgustavad olukorda, mis valitses enne Poincaré'd. Nende Prantsusmaa osade uuesti ülesehitamiseks, mis maailmasõja ajal kannatasid, kus hävitati kaubandust, tööstust ja põllupidamist, asutati eriline asutus, nii nim. O.R.I. (office de la réconstitution industrielle). Sellel asutusel ei olnud Poincaré ametisse astumisel õieti enam midagi teha. Tema asus tänaval rue du quai ning tema koosseis vähendati otsekohe 15 ametniku peale. Samasugune asutus asub Lille linnas, kus koosseisu vähendati esimese hoobiga 2000 pealt 870 peale, kuid see oli ainult esialgne kärpimine. Nende tegevus käib juba sõjaministeeriumi piirkonda. Viimases ministeeriumis vähendati esialgu ministeeriumi juure komandeeritud ohvitseride arvu 2700 pealt 1200 peale, need olid n.nim. käskudetäitjad ohvitserid ametita ja tööta.

Korraldumiste ärahoidmisest teenistusest vabastatud sõdurite kojusaatmisel.

Kaitseväe teenistusest vabastatud sõdurite kojusaatmisel on kujunenud alaliseks nähtuseks korraldumised ning kake-lused nende seas. Sarnast „rõõmu-avaldust“ ei või lubada aga korralvalve politsei, ja neile teeb sageli raskust korra-pidamine lärmitsevate joojate sõdurite seas. Eriliselt tuleb neid väärnähtusi lik-videerida raudteepolitseil, sest jaamades ning rongides juhtub korra- ja rahurik-kumisi rohkem.

Sel puhul pole vast ülearune teada sõja-ministeeriumi poolt maksmapandud korda korra- ja rahurikkumiste ärahoidmiseks tegeliseks kaitseväeteenistusest vabane-vate kaitseväelaste kodukohta saatmisel. Sõjaministri päevakäsu nr. 412 lisas 1922. a. on nähtud ette järgmine kord: 1) Te-gelisest teenistusest vabanevate kaitse-väelaste suuremate komandode kojusaat-misel määratakse esheloni ülem, kelle ko-huseks on korra alahoidmine saadetavas komandos ja igasuguste vahejuhtumiste lahendamine;

2) vabastatavad kaitseväelased saade-takse raudteejaama komandodena ja või-malikult ohvitseri juhatusel; viimane on kohustatud korraldama kaitseväelaste

ärasaatmist ja viibima jaamas kuni kaitse-väelaste ärasõiduni;

3) et vabastatavate kaitseväelaste saat-misel hoida ära tekkida võivaid korratusi, paigutatakse kaitseväelased võimalikult eraldi vagunitesse ja igas vagunis määra-takse vagunivanem, kelle kohuseks on hoida korda alal vagunisse mahutatud kaitseväelaste keskel; vabastatavatele tea-tatakse, et nad kuni elukohas arvele võt-miseni loetakse tegelises kaitseväeteenis-tuses olevateks ja neid igasuguste korra-tuste eest karistatakse samal määral, kui tegelises teenistuses olevaid kaitseväelasi.

Kuna need korraldused on osutunud mit-teküllaldastena korraldumiste ärahoid-miseks, on sõjaministri poolt käsukirjaga nr. 42, 17. veebruarist s. a. eelpooltähen-datud määrused täiendatud veel seega, et kaitseväelaste kojusaatmisel diviiside üle-mad on kohustatud tegema korralduse tarvilise arvu korrapidajate määramiseks: 1) rongidele, millega vabastatavad kait-seväelased sõidavad koju, ja 2) diviisi piirkonnas asuvasse tähtsamatesse raudteejaamadesse nende rongide läbi-sõidu ajaks, millega kaitseväelasi saade-takse koju.

V. P.

Hallinga-Kaelase rajooni konstaabel Jüri Jüri p. Miil †.

Jüri Miil sündis 19. septembril 1885. a. Hallinga vallas, Pärnumaal, Karu talu peremehe pojana; hariduse sai Udu-vere kihelkonnakoolis. 1906.—1909. a. teenis sõjaväes ajateenijana, kust vanem - allohvitserina lasti tagavara-väkke. 1911.—1917. a. teenis politseikordnikuna Helsingis ja teistes Soome linnades. Võttis osa ilmasõjast 1917. a. märtsikuust kuni sama aasta sügiseni, mil haavata sai. Hallinga-Kaelase rajooni konstaablina teenis 1919. a. 1. aprillist saadik vahetpidamata.

Ametkohuste täitmisel saadud külmetamise tagajärjel jäi Miil 24. märtsil s. a. haigeks peapõletikku ja suri Pärnu linna haigemajas 27. märtsil kell 14.

Miil oli parimaid politseiametnikke ja selle-pärast võitis oma ülemuse kui ka kaasteenijate ning koda-nikkude suure lugupidamise. Olgu muld temale kerge!

Ametlik osa.

**Käsukiri 30. märtsist s. a. nr. 27
siseministeeriumile:**

Siseministri käsukirja 26. märtsist s. a. nr. 24 § 8 osaliseks muutmiseks on kin-nitatud politseikomissariideks, arvates 1. aprillist s. a.:

Elva jaoskonna politseikomissariiks Tar-tumaal — senine sama jaoskonna politsei-komissar Aleksander S a r a p.

Mustvee jaoskonna politseikomissariiks Tartumaal — senine 4. jsk. politseikomis-sar Tartumaal Isak A n s l a n g.

Politseiasutuste koosseisude ümberkorraldamise puhul on kinnitatud ametisse, arvates 1. aprillist s. a.:

Tallinna-Harju prefekti sekretäriks — senine sama prefekti sekretär Nikolai Kõrge.

Tartu - Valga prefekti sekretäriks — senine sama prefekti sekretär Eduard Puidak.

Viru-Järva prefekti sekretäriks — senine Rakvere-Paide prefekti sekretär Karl Kihlefeld.

Viru-Järva abiprefekti sekretäriks Narvas — senine Narva prefekti sekretär Samuel Raudsepp.

Võru-Petseri prefekti sekretäriks — senine sama prefekti sekretär Kornelius Arras.

Võru-Petseri abiprefekti sekretäriks Petseris — senine sama abiprefekti sekretär Aleksander Ossip.

Viljandi-Pärnu prefekti sekretäriks — senine Viljandi prefekti sekretär Valter Oja.

Viljandi-Pärnu abiprefekti sekretäriks Pärnus — senine Pärnu prefekti sekretär Jaan Põldsam.

Lääne-Saare prefekti sekretäriks — senine sama prefekti sekretär Rudolf Vesart.

Raudteepolitsei komissari sekretäriks — senine sama komissari sekretär August Heisvald.

Kuressaare jaoskonna politseikomissari sekretäri kohustetäitjaks Saaremaal — senine sama komissari asjaajaja Johannes Laiuks.

Politseikomissar Tallinna-Harju prefektuuri juures Aleksander Malkus on vabastatud ametist koosseisude vähendamise tõttu, arvates 1. aprillist s. a.

Lasnamäe jaoskonna politsei abikomissar Tallinnas Eduard Känd on vabastatud ametist koosseisude vähendamise tõttu, arvates 1. aprillist s. a.

Ratsareservi politsei-abikomissar Johannes Seren on vabastatud ametist koosseisude vähendamise tõttu, arvates 1. aprillist s. a.

Paldiski jaoskonna politsei-abikomissar Harjumaal Julius Schvan on vabastatud ametist koosseisude vähendamise tõttu, arvates 1. aprillist s. a.

5. jsk. politsei-abikomissar Tallinnas Voldemar Lüdimois on vabastatud ametist koosseisude vähendamise tõttu, arvates 1. aprillist s. a.

Kriminaal-assistent Tallinnas Rudolf Palts on vabastatud ametist omal pal-

vel välispolitsei teenistusse ülemineku puhul, arvates 1. aprillist s. a.

Kriminaal-assistent Tallinnas Georg Tattar on vabastatud ametist omal palvel välispolitsei teenistusse ülemineku puhul, arvates 1. aprillist s. a.

Kriminaal-assistent Tartus Rudolf Unt on vabastatud ametist omal palvel välispolitsei teenistusse ülemineku puhul, arvates 1. aprillist s. a.

Kriminaal-assistent Kuressaares Joosep Mägi on vabastatud ametist omal palvel välispolitsei teenistusse ülemineku puhul, arvates 1. aprillist s. a.

Kriminaal-assistent Haapsalus Konstantin Miller on vabastatud ametist omal palvel välispolitsei teenistusse ülemineku puhul, arvates 1. aprillist s. a.

Kriminaal-assistent Tartus Aleksander Marks on vabastatud ametist koosseisude vähendamise tõttu, arvates 1. aprillist s. a.

Käsupkirjaga 1. aprillist s. a. nr. 28 siseministeeriumile

on avaldatud teadmiseks vabariigi valitsuse otsus 30. märtsist s. a. (prot. nr. 35 p. V.):

„Politseinõuniku kohustetäitja Jakob Kuus vabastada ametist koosseisude vähendamise tõttu, arvates 1. aprillist s. a.“

Endine politseinõun. k. t. Jakob Kuus on kinnitatud Viljandi kriminaalkomissariks, arvates 1. aprillist s. a.

Viljandi prefekti k. t. M. Tang on vabastatud Viljandi kriminaalkomissari kohuste täitmisest, arvates 1. aprillist s. a.

Siseministri käsupkirja 26. märtsist s. a. nr. 24 § 9 osaliseks muutmiseks on kinnitatud politseikomissarideks, arvates 1. aprillist s. a.:

Komissari õigustega politseikomissariks, asukohaga Räpinas — senine Leevi jaoskonna politseikomissar Võrumaal Volde-
mar Hõbbe.

Võru jaoskonna politseiabikomissariks Võrumaal — senine raudteepolitsei Tartu jaoskonna pol.-abikomissar Karl Tamme.

Käsupkirjaga 4. aprillist s. a. nr. 29 siseministeeriumile

on avaldatud teadmiseks vabariigi valitsuse otsus 31. märtsist s. a. (prot. nr. 36 p. I.):

Riigiasutuste ja riigiteenijate palkade seaduse („R T.“ nr. 27 — 1927. a.) põhjal kinnitada kohtele ja määrata palgale 1. aprillist s. a. arvates:

Viru-Järva prefektiks Hugo Jakobsen — senine Rakvere-Paide prefekt.

Lääne-Saare prefekti kohustetäitjaks Johannes K o k l a — senine Lääne-Saare prefekti kohustetäitja abiprefektina.

Viljandi-Pärnu prefektiks Mihail T a n g — senine Viljandi prefekti kohustetäitja.

Politseidirektori

käsu kirjaga 31. märtsist s. a. nr. 60

on politseiasutuste koosseisude vähendamise pärast vabastatud ametist, arvates 1. aprillist s. a., järgmised konstaablid:

Jaan Kivikink — Viljandi prefektuurist.

Georg Futtermann — Võru-Petseri prefektuurist Petserimaal.

Julius Vööbus, Johannes Jago ja Peeter Kuus — Tartu - Valga prefektuurist.

Johan Rigoldt — Pärnu prefektuurist.

Jüri Pöld ja Jaan Brinkmann — Tallinna-Harju prefektuurist.

Pärsama rajooni konstaabel Saaremaal Johann Kunstmann on vabastatud ametist omal palvel, arvates 1. aprillist s. a.

Oro rajooni konstaabel Läänemaal Jakob Siim on vabastatud ametist omal palvel, arvates 1. aprillist s. a.

Võnnu rajooni konstaabel Läänemaal Johannes Appelblum on vabastatud ametist omal palvel, arvates 1. aprillist s. a.

Härjanurme rajooni konstaabel Tartumaal Albert Ruubel on vabastatud ametist omal palvel, arvates 1. aprillist s. a.

Paldiski jaoskonna asjaajaja Marta Jalakas on vabastatud ametist omal palvel, arvates 25. märtsist s. a.

Endine Paldiski jaoskonna politsei abikomissar Julius Schvan on määratud konstaabliks Tallinna-Harju prefektuuri koosseisu, arvates 1. aprillist s. a.

Endine Tallinna ratsareservi politsei abikomissar Johannes Seren on määratud konstaabliks Tallinna-Harju prefektuuri koosseisu, arvates 1. aprillist s. a.

End. kriminaalpolitsei assistendid Tallinnas Rudolf Palts ja Georg Tattar on määratud konstaabliteks: Palts — Tallinna-Harju prefektuuri koosseisu ja Tattar — Tartu-Valga prefektuuri koosseisu, mõlemad arvates 1. aprillist s. a.

End. kriminaalpolitsei vanem assistent Tartus Tõnis Hoff ja sama politsei end. assistent Rudolf Unt on määratud konstaabliteks Tartu-Valga prefektuuri koosseisu, mõlemad arvates 1. aprillist s. a.

End. kriminaalpolitsei vanem assistent Haapsalus Ado Laosson, sama politsei end. assistent Orissaares Joosep Mägi ja end. kriminaalpolitsei agent Kuressaares Vasili Ashtemenko on määratud konstaabliteks Lääne-Saare prefektuuri koosseisu, kõik 1. aprillist s. a. arvates.

End. kriminaalpolitsei vanem assistent Pärnus Mihkel Ausmann ja sama politsei end. assistent Lihulas Konstantin Miller on määratud konstaabliteks Pärnu prefektuuri koosseisu, mõlemad 1. aprillist s. a. arvates.

End. kriminaalpolitsei vanem assistent Võrus Bruno Kollin on määratud konstaabliks Võru-Petseri prefektuuri koosseisu, arvates 1. aprillist s. a.

End. kriminaalpolitsei assistendi k. t. Petseris Hugo Täht on määratud konstaabliks Võru-Petseri prefektuuri koosseisu (abiprefekti korraldusse Petserimaal), arvates 1. aprillist s. a.

Tallinna-Harju prefektuuri vanem autojuht Mihkel Saks on määratud politsei ratsareservi III järgu asjaajajaks, arvates 1. aprillist s. a.

Tartu-Valga prefekti käsu kirjaga 1. aprillist s. a. nr. 17

on Ahja rajooni konstaabliks määratud senine Puurmanni rajooni konstaabel August Jõgi, arvates 1. aprillist s. a.

Palupera rajooni konstaabliks on määratud senine Pilkuse ja Vastse-Otepää rajooni konstaabel Karl Kaal, arvates 1. apr. s. a. Pilkuse ja Vastse-Otepää rajooni konstaabli kohustetäitmine on pandud Pilkuse valla osas Pühajärve rajooni konstaabli — ja Vastse-Otepää valla osas Otepää alevi konstaabli peale.

Sangaste rajooni konstaabliks on määratud senine Tartu linna 3. jaoskonna konstaabel Ernst Mumm, arvates 1. aprillist s. a.

Kasepää-Kolkja rajooni konstaabliks on määratud end. Tallinna kriminaalpolitsei assistent Georg Tattar, arvates 1. aprillist s. a.

Valga jaoskonna linna rajooni konstaabliks on määratud senine Jõgeva alevi rajooni konstaabel Nikolai Elendt, arvates 1. aprillist s. a.

Jõgeva alevi rajooni konstaabliks on määratud end. kriminaalpolitsei van. assistent Tõnis Hoff, arvates 1. aprillist s. a.

Meeksi rajooni konstaabliks on määratud endine kriminaalpolitsei assistent Rudolf Unt, arvates 15. aprillist s. a.

Puurmanni rajooni konstaabliks on määratud senine Ropka rajooni konstaabel August Tiilik, arvates 1. aprillist s. a.

Ropka rajooni konstaabliks on määratud senine Tartumaa 1. jaosk. politseikomissari kantselei juures olev konstaabel Reinhold Tedder, arvates 1. aprillist s. a.

Härjanurme rajooni konstaabliks on määratud senine Tartu linna 3. jaoskon-

na konstaabel Rudolf Kruise, arvates 1. aprillist s. a.

Tartu linna 3. jaoskonna konstaabliks on määratud senine Avinurme II rajooni konstaabel Karl Püssa, arvates 1. apr. s. a.

Avinurme II rajooni konstaabliks on määratud senine Vana-Kuuste rajooni konstaabel Pavel Sokolov, arvates 1. aprillist s. a.

Vana-Kuuste rajooni konstaabliks on määratud senine Tartu linna 1. jaoskonna konstaabel Jüri Palumets, arvates 1. apr. s. a.

Tartu linna 3. jaoskonna konstaabliks on määratud senine Nina-Rootsi rajooni konstaabel Johannes Müür, arvates 1-st aprillist s. a.

Nina-Rootsi rajooni konstaabli kohuste täitmine on pandud Kasepää-Kolkja konstaabel G. Tattar'i peale.

Välja antud load:

Politsei peavalitsuse poolt on 1. aprillil s. a. Mustvee vanausuliste ühingu juhatusle luba antud üleriiklikku korjandust 200 korjanduslehega 31. detsembrini s. a. palvemaja ehitamise heaks toime panna.

Politsei peavalitsuse poolt on 5. aprillil s. a. Ernst Nassarile luba antud laskeriistade ja laskemoonaga kaubelda Petseris, kaubareas, maksvusega 5. apr. 1928. a.

Tühistatud järgmised laskeriistaload:

Politseidirektori määrustega 6. aprillist s. a. on tühistatud: Torma vallas, Lilastvere elutseva Leena Mihkli t. Pärniku, Taevere vallas elutseva Mats Mardi p. Klettenbergi, Vana-Suislepa vallas elutseva Johan Andrese p. Lauri, Vastemõisa vallas elutseva Oskar Peedu p. Leppiku, Viljandi vallas elutseva August Jaani p. Talu ja Tallinnas vahi all peetava Kristoph Tõnu p. Reimanni laskeriista hoidmise ja kandmise load.

Väljamaalt.

Poliitilise politsei ülesanded meie ajal.

Hiljuti korraldati Saksamaal Gleiwitz linnas suurem Preisi politseiametnikkude konverents, kus esinesid ettekannetega ja kõnedega tähtsamad Preisi politsei tege-lased. Teiste seas kõneles pikemalt ka Berliini politseipresiidiumi kriminaalosa-konna juhataja dr. Weiss. Preisimaal kuu-lub poliitiline politsei kriminaalpolitsei koosseisu ning dr. Weiss'i kõneteemiks oli valitud poliitilise politsei ülesanded praegusel ajal. Dr. Weiss tähendas kõige pealt, et vana korra poliitilise politsei ja modern riigi poliitilise politsei ülesannete ja tegutsemisviiside vahel on suur vahe, rõhutades seda vahet erilisel valveteenis-tuse ja -ülesannete suhtes. Iga poliitilise politsei ametnik, kes tahab täita tema peale pandud raskeid ülesandeid, peab teade-te saamiseks ning selleks, et alati olla enam-vähem asjaga kursis, kasutama agentide ja juhuslikkude isikute tööd ja kaasabi, kuid selle juures ei tohi sarnasel teel saadud teateid valesti kasutada, nagu see sündis tihti vana korra juures ja nagu see on just mõeldav riigis, kus on valitse-jad ja „alamad“. Erilisel rõhutas dr. Weiss veel praeguse aja poliitilise polit-sei tendentsi keelduda provokaatorite abil töötamast. Poliitilise politsei ülesannete hulka kuulub ka praegu veel valveteenis-tus, kuid kaugeltki enam sel määral kui

vanasti. Poliitilise politsei tegevuse juht-mõtteks võitluses riigikorra vastaste ele-mentide vastu peab ikka jääma õiglus. *Modern politsei ei tarvitse sunniabinõude abil tegutseda ning tarvitada meetodeid, mis heidetud kolikambrisse ühes vana kei-serriigiga.*

Scotland-Yard hädas.

Londoni politsei on praegu kibedasti ametis kahe saladusliku varguse selgita-misega, mis inglaste pealinna elanikke hoiavad teatud määral ärevuses. Esimene seni selgitamata kuritegu on ühe harul-dase ja kallihinnalise maali vargus. Ni-melt saadeti Glasgow linnast Londoni väärtuslik Romney maal, mis oli mää-ratud kuulsa Christie ärile äramüümiseks oksjoni teel (sama äri toimetas ka endise vene tsaari kalliskivide müümist). Maal saadeti teele hästi pitseeritud kastis. Kui kast, mille pitserid olid täitsa terved, jõu-dis kohale ja lahti tehti, leiti ainult pildi-ram, kuna pilt ise oli välja lõigatud ja ka-dunud. Loomulikult langes kahtlus kõige pealt raudtee ametnikkude peale. Siin aga peab tähendama, et inglise raudteede ametnikkude ausus on kuulus üle ilma. Kui inglane rongil sõidab, jätab ta oma kohvri, millel märgitud omaniku nimi ning elu-koht, raudteeametniku hoole; sihtjaama jõudmisel saab reisija kohvri kätte ning

kunagi ei teki kellelgi kahtlus, et tee peal võiks midagi kaotsi minna — kauaaegsed kogemused õigustavad seda usaldust. On seepärast ka arusaadav, et riigi elanikud, kus rongiteenijate ausus seisab väljaspool igasugust kahtlust, elavat huvi tunnevad saladusliku varguse avalikukstegemise vastu. — Teine vargus seisab ühe kallihinnalise pärlitega kaelahte saladuslikus kadumises. Ehteomanikuks on proua Bruce-Ismay, tuntud Londoni seltskonna daam. Tema pakkis ehte, mille väärtus ümarguselt 20.000 inglise naela (üle 35 miljoni meie marga), väikesse kasti ning saatis selle oma kullasepa juure mõne tühise paranduse tegemiseks. Kullasepp parandas asja ära (muuseas kuulub see kullasepp osavamate ja jõukamate Londoni ärimeeste hulka), pakkis selle jällegi kasti, pitseeris viimase kinni ning saatis siis pärlid käskjalaga tagasi. Maja uksehoidja võttis paki vastu ning andis selle pitseeritult kohe pr. Bruce-Ismay'le edasi, kes varsti peale selle avas kasti. Viimases aga puudus ehe ning seniajani pole korda läinud vargust selgitada, vaatamata sellele, et politsei asus kõige energilisemalt kuriteo selgitamisele ja et asja uurivad paljud eradetektiivid. Autasuks varguse avalikukstegijale on määratud 2000 naela, kuid, nagu öeldud, ka see suur tasu — üle 3½ miljoni marga — pole senini suutnud selgust muretseda asjasse. Scotland-Yardis töötatakse väsimatult ja loodetakse siiski nii esimest kui ka teist kuritegu selgitada, olgugi, et see praegu näib üle jõu käivat.

Petised preestritena.

Buenos-Airesist teatatakse petiste salga tegevusest, kelle liikmed on valinud oma tegevuse erialaks tegutseda valepreestritena. „Vaimulikud“ koosnevad peaausjalikult kreeklastest, kuid nende hulka kuuluvad ka mõned itaallased ning prantslased. Meeste areteerimine sündis Brasiilias informatsiooni alusel, mis saadi Ateenast. Petiste viimaseks tegevuse piirkonnaks oli Brasiilia pealinn Rio-de-Janeiro, kus nende kätte langes veebruarikuu jooksul õige palju raha. Nimelt korjasid „preestrid“ raha, mõistagi heategevaks otstarbeks, kõigepealt selleks, et vähendada häda ja anda abi neile Euroopa rahvastele, kes kõige rohkem kannatanud maailmasõja ja selle tagajärgede all. Kui oli vaja, siis tegutsesid osavad petised, kes nähta-

vasti tunnevad Lõuna-Ameerika rahvaste hingeelu, ka mitmesuguste teiste „kõrgete“ eesmärkide saavutamiseks. Üheks sarnaseks eesmärgiks, näiteks, oli „võitlus Euroopa suurlinnades valitseva moraalse korrupsiooni vastu“. Eriliselt edukalt olevat petised töötanud Brasiilia osariigis Santa-Kateriinas ning Amatsooni osariigis. Seal annetati meestele väga palju raha ja väärtasju; petised läksid isegi nii kaugele, et kirikutes pidasid jumalateenistusi.

Saar enamlastele.

Chile valitsus otsustas mõne aja eest lahendada radikaalselt kommunistide probleemi Chiles; see lahendamisviis on, peab ütleva, tõesti põhjalik ja omamoodi algupärane. Asi seisab selles, et Chile ametvõimud panid tähele, et kommunistide kihutustöö suureneb Chiles ühenduses Hiina sündmustega alataja; kõikides osariikides katsuti luua suuremaid või väiksemaid organisatsioone kommunistide ideede propageerimiseks ning tarbekorral väljaastumiseks sõjariistus. Valitsus otsustas siis, et asjale lõpu peale teha, asutada kommunistide asumaa ning selleks valiti Mas a Fuer saar, mis kuulub Juan-Fernandez saarestikku. Sinna saadetakse kõik kommunistid. Otsus ise viidi täide järgmiselt. Uhel ilusal päeval võeti politsei poolt vahi alla kõik enamlased ühes perekondadega ning asetati neid ühes varandusega ning majakraamiga transportaurikule „Angamos“, mis sõitis Valparaisost Mas a Fuera saarele. Riigi arvel osteti ehitusmaterjali, tööriistu ja kõiksuguseid elamiseks ja sisseseadmiseks vajaminevaid asju saadeti neid ühes kommunistidega saarele, nii et viimastel oli võimalik saarel koduselt sisse seada ja elama hakata. Laeval leidis koduloomi, seemneid, taimeid jne., ilma milleta muidugi võimatu majapidamist sisse seada, sest mandrile kommuniste ei lubata ning neil tuleb katsuda saarel läbi ajada nii hästi või halvasti kui võimalik. Saar olevat üks ilusamaist ning tuntud looduserikkuste poolest. Chile politseile on antud kõva käsk selle järele valvata, et keegi saare elanikkudest ei lahkuks uuest elupaigast ja ei tuleks tagasi kihutustööde tegema.

Õiendus.

Eelmises „E. P.“ numbris, lehek. 102 ametlikus osas teis-l veerul 17. real tuleb lugeda „— senine Leevi politseikomissar Võrumaal...“

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**
Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s e d.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

- Borovkova, Susanna, v. a. raudteede politsei ülemalt 2. 9. 21 a. nr. 9448. (2823)
- Kiinof, Jaan, v. a. Tall. linna pol. 3 jsk. ülemalt 15. 3. 20 a. nr. 8829. (3102)
- Ömbel, Salme, v. a. Tall. linna pol. ülemalt 13. (19.) 2: 20 a. nr. 5979. (3103)
- Grabbi, Eduard, v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. ülemalt 5. 3. 25 a. nr. 744. (3104)
- Lahe, Albert, v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. ülemalt 1. 7. 20 a. nr. 11761. (3105)
- Seier, Evgenie, v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. ülemalt 3. 1. 25 a. nr. 28. (3106)
- Ant, Johannes, v. a. Ambla vallaval. 8. 5. 20 a. nr. 1473. (3107)
- Siidam, Villem, v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. ülemalt 20. 12. 19 a. nr. 4497. (3108)
- Aava, Leontine, v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. ülemalt 14. 7. 24 a. nr. 1056. (3109)
- Krumm, Johannes, v. a. Järve vallaval. 1. 6. 20 a. nr. 1107. (3110)
- Flink, Bertha, v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. ülemalt 24. 11. 19 a. nr. 818. (3111)
- Vittip, Valfried, v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. ülemalt 8. 2. 23 a. nr. 206. (3112)
- Oksenau, Eduard, v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. ülemalt nr. 12446. (3113)
- Remmelgas, Liisa, v. a. Tall. linna pol. ülemalt 2. 2. 20 a. nr. 2982. (3114)
- Lailas, Adele, v. a. Paldiski linna pol. ülemalt 10. 7. 20 a. nr. 1195. (3115)
- Schmidt, Alide Johani t., v. a. Vao vallaval. 17. 2. 25 a. nr. 126. (3317)
- Kante, Alide Karli t., v. a. Nabala vallaval. 19. 1. 22 a. nr. 605. (3318)
- Kande, Rudolf Hansu p., v. a. Nabala vallaval. 11. 1. 21 a. nr. 569. (3319)
- Juhkam, Valter Mihkli p., v. a. Harku vallaval. 10. 12. 26 a. nr. 225. (3320)
- Veltmann, Oskar Ado p., v. a. Paldiski jsk. politsei abikomissariilt 13. 3. 24 a. nr. 213. (3321)
- Velga, Liisa Andrese t., v. a. Vääna vallaval. 11. 3. 20 a. nr. 476. (3322)
- Käärdt, Konstantin Jaani p., v. a. Kunda alevival. 20. 9. 21 a. nr. 407. (3324)
- Betlem, Jüri Jakobi p., v. a. Peningi vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 181. (3325)
- Vällik, Maria Jüri t., v. a. Vääna vallaval. 28. 5. 20 a. nr. 349. (3326)
- Pahlberg, Villem Eduardi p., v. a. Vääna vallaval. 4. 3. 21 a. nr. 12. (3328)
- Vällik, Elviine Ado t., v. a. Vääna vallaval. 28. 2. 20 a. nr. 352. (3329)
- Rikko, Vilhelmine Jaani t., v. a. Vääna vallaval. 26. 2. 20 a. nr. 292. (3330)
- Praks, Johannes Otto p., v. a. 13. 6. 20 a. nr. 117. (3331)
- Kuulmann, Juuli Karli t., v. a. Avanduse vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 1108. (3401)
- Kolga, Johannes Hansu p., v. a. Avanduse vallaval. 22. 2. 20 a. nr. 1232. (3402)
- Suuder, Eduard Johannese p., v. a. Avanduse vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 1087. (3403)
- Voolmann, Anette Mardi t., v. a. Avanduse vallaval. 17. 12. 19 a. nr. 238. (3404)
- Aleshkin, Ivan Safroni p., v. a. Mustvee alevival. 6. 12. 19 a. nr. 641. (3405)
- Leesmann, Mihkel Pärtli p., v. a. Avanduse vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 1111. (3406)
- Eidik, Julius Mihkli p., v. a. Paasvere vallaval. 30. 12. 20 a. nr. 1274. (3407)
- Haiba, Karl Abrami p., v. a. Avanduse vallaval. 9. 8. 20 a. nr. 1422. (3408)
- Lepik, Aleksander Pauli p., v. a. Salla vallaval. 20. 9. 20 a. nr. 1136. (3409)
- Kuulmann, Karl Reinu p., v. a. Avanduse vallaval. 14. 5. 20 a. nr. 1387. (3410)
- Frikov, Tõnu Juhani p., v. a. Venevere vallaval. 21. 2. 20 a. nr. 102. (3411)
- Felder, Julie Marie Jüri t., v. a. Salla vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 733. (3412)
- Orgus, Marie Tooma t., v. a. Vao vallaval. 15. 1. 21 a. nr. 1632. (3413)
- Brinkmann, Karl Reinu p., v. a. Salla vallaval. 10. 12. 19 a. nr. 157. (3414)
- Steinberg, Anette Villemi t., v. a. Avanduse vallaval. 17. 12. 19 a. nr. 253. (3415)
- Oja, Julius Jaani p., v. a. Pärnu linna pol. ülemalt 10. 12. 19 a. nr. 3924. (3701)
- Leinasaar, Emilie Matsi t., v. a. Laiksaare vallaval. 22. 12. 19 a. nr. 792. (3703)
- Ilves, Elisabeth Juhani t., v. a. Pärnu linna pol. ülemalt 4. 12. 19 a. nr. 3032. (3704)

- Berg, Marie Johani t., v. a. Pärnu linna pol. ülemalt 30. 12. 19 a. nr. 8724. (3706)
- Luks, Marie Jüri t., v. a. Pärnu linna pol. ülemalt 6. 5. 20 a. nr. 10968. (3707)
- Jung, Ekaterina Juhani t., v. a. Pärnu linna pol. ülemalt 1. 12. 19 a. nr. 1146. (3708)
- Munak, Richard, v. a. Pärnu linna pol. ülemalt 29. 9. 20 a. nr. 12255. (3709)
- Hint, Ida Johani t., v. a. Taali vallaval. 19. 11. 20 a. nr. 826.
- Lavi, Johan Jakobi p., v. a. Kilingi vallaval. 11. 12. 19 a. nr. 77.
- Kalju, Andrei Filipi p. (4601)
- Piirisild, Osvald Peetri p., v. a. Petseri linna pol. jsk. ülemalt 4. 4. 20 a. nr. 1033. (4602)
- Hallik, Nikolai Dimitri p., v. a. Meremäe vallaval. 24. 8. 23 a. nr. 446. (4603)
- Mõtmägi, Jegor, v. a. Vilo vallaval. 9. 6. 25 a. nr. 427. (4604)
- Kõivuküla, Kusma, v. a. Irboska vallaval. 21. 6. 20 a. nr. 5622. (4605)
- Olland, Andre, v. a. Meremäe vallaval. 19. 9. 23 a. nr. 476. (4606)
- Kõivastik, Jakov, v. a. Vilo vallaval. 19. 1. 26 a. nr. 52/282203. (4609)
- Dragoijubov, Jakov, v. a. Laura vallaval. 31. 4. 23 a. nr. 209/20729. (4610)
- Talv, Gavril, v. a. Meremäe vallaval. 7. 6. 25 a. nr. 302 (4611)
- Rusin, Aleksei, v. a. Petseri vallaval. 26. 9. 23 a. nr. 256. (4612)
- Siivaorg, Praskovja, v. a. Petseri vallaval. 14. 9. 20 a. nr. 13/30. (4613)
- Ladva, Aleksei, v. a. Panikovitshi vallaval. 22. 1. 21 a. nr. 562. (4614)
- Petrova, Efimia, v. a. Petseri vallaval. 3. 2. 21 a. nr. 199/41. (4615)
- Mets, Karl Johannese p., v. a. Tartu linna pol. 2 jsk. ülemalt 2. 11. 21 a. nr. 18335. (4801)
- Nuiamägi, Magda Tooma t., v. a. Albu vallaval. 18. 7. 23 a. nr. 117. (4802)
- Stümper, Anna Tiido t., v. a. Tall. linna pol. 1 jsk. ülemalt 16. 3. 20 a. nr. 8893. (4803)
- Matin, Paul Grigori p., v. a. Balti puuvillavabriku abijsk. komissarilt 19. 6. 26. a. nr. 593. (4804)
- Mets, Johannes Abrami p., v. a. Kopli pol. jsk. 19. 4. 26 a. nr. 222. (4806)
- Kaasik, Jaan Abrami p., v. a. Kopli pol. jsk. 25. 3. 25 a. nr. 291. (4808)
- Matin, Maria Dimitri t., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. ülemalt 1924 a. nr. 1667. (4805)
- Veide, August Tõnu p., v. a. Tall. linna pol. 3 jsk. ülemalt 11. 8. 24 a. nr. 4593. (4807)
- Mihkelson, Eduard Johani p., v. a. Kopli pol. jsk. 3. 9. 23 a. nr. 385. (4810)
- Glaser, Otto Danieli p., v. a. Kopli pol. jsk. 19. 5. 23 a. nr. 156. (4811)
- Saugamets, Rudolf Juhani p., v. a. Võru jsk. politseikomissarilt 19. 8. 26 a. nr. 257. (5609)
- Märdimäe, Lilli Leena t., v. a. Võru linna pol. ülemalt 12. 12. 19 a. nr. 2869. (5610)
- Hakmann, August Jaani p., v. a. Kasaritsa vallaval. 13. 1. 20 a. nr. 874. (5611)
- Hunt, Alma Peetri t., v. a. Võru linna pol. ülemalt 20. 6. 25 a. nr. 248 (5612)
- Allev, Anna Isaku t., v. a. Võru linna pol. ülemalt 25. 11. 19 a. nr. 1065. (5613)
- Tigasson, Rudolf Gustavi p., v. a. Vastseliina vallaval. 13. 12. 19 a. nr. 118. (5614)
- Kirotaja, Hilda Mihkli t., v. a. Võru vallaval. 15. 12. 19 a. nr. 302. (5615)
- Pilv, Rudolf Peetri p., v. a. Saaluse vallaval. 10. 2. 22 a. nr. 4. (5616)
- Palo, Alviine Mihkli t., v. a. Haanja vallaval. 31. 1. 20 a. nr. 1376. (5617)
- Vaap, Mihkel Peetri p., v. a. Sõmerpalu vallaval. 24. 9. 21 a. nr. 999. (5618)
- Nikopensius (nüüd Kattai), Anette Jaani t., v. a. Krootuse vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 233. (5619)
- Sutt, Richard Augusti p., v. a. Kirepi vallaval. 22. 12. 19 a. nr. 120. (5620)
- Teder, Lydia Aleksei t., v. a. Tartu linna pol. 2 jsk. ülemalt 24. 1. 22 a. nr. 18800. (5717)
- Liplap, Lydia Juhani t., v. a. Rannu vallaval. 31. 1. 22 a. nr. 69. (5718)

**Kalosse,
hommikukingi,
lastesaapaid**

ostate kõige paremini

**A. GOBOVITSCH'i saapakaupl.,
Viru tän. 7, Tallinnas.**

E. Günther

TALLINNAS,

Kuninga t. 8. Kõnetr. 15-99.

Osakonnad:

TARTUS, Kaubahoov Nr. 26.

VILJANDIS, Tartu tän. Nr. 9.

Suures valikus

tasku-, seina-, laua-, äratamis-

kellased

soovitab

H. MARKOVITSCH

Tallinnas, Viru t. 15. Telef. 26-52.

Suurem kellade ladu Eestis.

Priimuseid

ja nende osi,

Kiivi-, klaas-, alumiinium-, emaaleeritud nõusid ja muid majatarbeasju.

ostate kõige kasulikumalt

J. Soonsein & Ko.

Nr. 8 Estoonia teatrimaja Nr 8

J. GINOVKER

BISKVIIDI- JA KOMPVEKITEHAS

„Orjol“

Laulupidu t. 3, omas majas. Kõnetr. 16-37.

En gros

En detail

Vabriku saaduste ja koloniaalladu, S. Tartu mnt. 7, omas majas. Kõnetraat 15-54.

KUULUTUS.

Väike-Maarja jaoskonna politseikomissar Virumaal annab teada, et 20. aprillil 1927. a. kell 10 hommikul müüakse Paasvere vallas, Muuga-Aru külas,

ENAMPÄKKUMISEL

Kaarel Hõovelson'i päralt olev varandus, mis koosneb kaheaastasest kimmel-täkkäälust ja pruugitud reest, hinnatud 14.000 marga peale, riigi rendivõla ja vallamaksu sissenõudmiseks. Müüdavat sälgu ja rege võib näha oksjoni päeval kohal. Pakkumine algab hinnatud summast.

Ärinal, 29. märtsil 1927. a.

Nr. 04974²⁶.

F. Kalm.

Politseikomissar.

KUULUTUS.

Väike-Maarja jaoskonna politseikomissar Virumaal annab teada, et 20. aprillil 1927. a. kell 10 hommikul müüakse Avanduse vallas, Pudivere asunduses,

ENAMPÄKKUMISEL

Gustav Hallika päralt olev varandus, mis koosneb neljaaastasest mära-hobusest, lehmast, kahest lambast ja tallest, hinnatud 25.000 marga peale, riigi- ja omavalitsuse maksude sissenõudmiseks. Müüdavaid loomi võib näha oksjoni päeval kohal. Pakkumine algab hinnatud summast.

Ärinal, 30. märtsil 1927. a.

Nr. 05262.

F. Kalm.

Politseikomissar.

KUULUTUS.

Balti puuvillavabriku jsk. politsei abikomissar Tallinnas annab teada, et 31. mail 1927. a. kell 12 hommikul müüakse Niidi tän. nr. 42,

ENAMPÄKKUMISEL

Jaan Valk'i päralt olev varandus, mis koosneb ühest pooleli valmisolevast elumajast ja kuurist, hinnatud 220.000 marga peale, kaitseleidu-, tulu- ja puhtakasumaksude sissenõudmiseks. Müüdavaid asju võib näha oksjoni päeval. Pakkumine algab hinnatud summast.

Tallinnas, 4. aprillil 1927. a.

Nr. 0413.

M. Morrison.

Balti puuvillavabriku jsk. politsei abikomissar Tallinnas.

KUULUTUS.

2. jsk. politseikomissar Tallinnas annab teada, et 15. aprillil 1927. a. kell 10 hommikul müüakse Tallinnas, Raua tän. nr. 21-3,

ENAMPÄKKUMISEL

David Lerenmann'i päralt olev varandus, mis koosneb mitmesugusest mööblist, hinnatud 231.500 marga peale, Lerenmann'i tulumaksu sissenõudmiseks. Müüdavaid asju võib näha oksjoni päeval kohal. Pakkumine algab hinnatud summast.

Tallinnas, 2. aprillil 1927. a.

Nr. 014573.

K. Grenzmänn.

2. jsk. politseikomissari eest.

J. PUHK & POJAD

Tallinnas.

Peakontor: Rannavärava puiestee 21.
Telefonid: 15-84, 24-33, 26-15 ja 28-11.
Telegr.: Puhkid — Tallinnas.

Tartu kontor: Riia tän. 60. Telef. 5-84.
Telegr.: Puhkid — Tartus.

Pärnu kontor: Nikolai tän. 6. Telef. 190.
Telegr.: Puhkid — Pärnus.

Petseri kontor: Turu plats 9. Telef. 70.
Telegr.: Puhkid — Petseris.

Narva kontor: Tallinna maantee 5.
Telefon 27.
Telegr.: Puhkid — Narvas.

Valga kontor: Vabaduse tän. 32. Tel. 91.
Telegr.: Puhkid — Valgas.

Viljandi kontor: Tallinna tän. 3.
Telegr.: Puhkid — Viljandis.

Rakvere kontor: Laada pl. 27. Tel. 1-05.
Telegr.: Puhkid — Rakveres.

Müüvad ladust oma suurveski saadusi:

Saiajahu

Manna

Rukkijahu

Rukkipüüli

Suhkrut

Heeringaid

Soola

j. n. e.

A/s Balti Puuvilla ja Sindi Kalevi vabrikute ladu

Tallinnas, Suur Karja tänav nr. 13.

Kõnetraat: Juhatus 24-66, üldine 2-41, arveosakond 31-58.

Igasuguse pleekimata ja pleegitud puuvilla riide müük. Kõige täielikum kaleviriide välja- valik, niisama ka Eesti Niidimanufak- tuuri niidid kõigis numbrites ja värvides.

Müük ainult suurel arvul.